

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:00 uur d.d. 7 oktober – 12:00 uur d.d. 8 oktober 2020

5.1.2e

Directie Communicatie

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 Nederlanders, van wie de zorg wordt uitgesteld 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Medisch specialisten Virologen en microbiologen 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting

- Veel aandacht voor de coronasneltests. In de berichtgeving doorklinkt een positieve stemming over de sneltesten. Volgens NOS gaat het 'al weken' over het testbeleid, waar nu eindelijk een doorbraak is. Trouw noemt de eerste resultaten 'zeer bemoedigend'. In zijn vele mediamomenten zegt microbioloog Jan Kluytmans steeds dat de sneltest "heel erg belangrijk" is en dat hij "heel veel kan bijdragen". Hoogleraar medisch microbiologie Marc Bonten beaamt dit: het biedt 'echt aanknopingspunten om het beleid rondom testen te optimaliseren'. Arts-microbioloog Marije Hofstra stelt voor om de sneltesten niet in te zetten voor mensen die werken met kwetsbare patiënten, maar buiten de zorg.
- Viroloog en OMT-lid Marion Koopmans waarschuwt dat een goede uitleg van een negatief testresultaat zeer belangrijk is. Daarnaast laten ook Kluytmans en Bonten wat praktische hekelpunten horen. De test is bijvoorbeeld arbeidsintensiever dan de PCR-test. Daarnaast is het de vraag hoe de test werkt als ongeschoold personeel ermee aan de slag gaat. Hoe zit het met de veiligheidseisen? En hoe zit het met de meldplicht?
- Veel aandacht voor het debat over de coronawet. De ochtendkranten zijn verdeeld over de 'spoedwet', die niet meer zo 'spoed' zou zijn. In De Telegraaf wordt vooral de positieve kant van het verhaal belicht; de wet is er -na wat aanpassingen- doorheen. Een meerderheid in de Kamer stemde gisteren in met de wet, want een meerderheid vindt dat de wet nodig is na alle noodverordeningen. 'Zelden' was de Kamer het zo eens, schrijft de Volkskrant.
- Behalve De Telegraaf schenken de kranten vanochtend veel aandacht aan de totstandkoming van de wet de afgelopen maanden. Ook de journaals laten weten dat 'de wet kwam niet zonder slag of stoot tot stand' kwam. De veranderingen van de eerste versie tot de wet zoals hij er nu ligt, worden breed uitgemeten. In AD aandacht voor partijen die de 'eerste versie van de wet' betreuren, omdat die zo veel protest heeft uitgelokt. NRC noemt dat het 'ongemak' dat blijft. Volgens Trouw is het wantrouwen wat met de eerste versie is gecreëerd, niet zomaar weg.
- De coronawet wordt op sommige plekken gekoppeld aan minister De Jonge. Volkskrant schrijft dat de minister vandaag een "geseling" te wachten staat, door de maatschappelijke commotie die hem na zijn eerste wetsvoorstel zwaar aan te rekenen valt. Ook journalist Peter Giesen licht minister De Jonge eruit en stelt dat de minister 'geen gelukkige rol' heeft gespeeld in het hele proces. De totstandkoming van de wet is typerend voor de manier waar De Jonge opereert tijdens de crisis. "Haastig, overoptimistisch, met te weinig aandacht voor detail en uitvoering", schrijft Giesen.
- Berichten over het afschalen van de reguliere zorg blijven langskomen (in regionale media). Waar het in sommige ziekenhuizen 'nijpend' is, zeggen andere ziekenhuizen juist druk te zijn met het opvangen van coronapatiënten uit andere regio's (vaak de randstad).
- Een aantal medisch specialisten vertelt hoe het hen raakt ('een zwaar gevoel') om patiënten te bellen met het slechte nieuws dat hun operatie of behandeling wordt uitgesteld. In verschillende late-nicht talkshows roepen medisch specialisten Nederlanders geëmotioneerd op zich nu écht aan de gedragsregels te houden.

Karakterisering

- Media zijn overwegend positief gestemd over de coronasneltests. NOS: 'Een oplossing lijkt in zicht voor het eindeloze wachten op de uitslag van een coronatest'. RTL Nieuws: 'Doorbraak in het testbeleid, de eerste coronasneltesten zijn goedgekeurd'. Trouw: 'Eerste resultaten met proef sneltests zijn 'bemoedigend''. AD en NRC zien eventuele beren op de weg. AD: 'Sneltest is doorbraak, maar er kleven risico's aan'. NRC: 'Sneltest werkt, maar is wel minder precies'.
- Veel aandacht in de media voor de totstandkoming van de coronawet. De Telegraaf heeft alleen aandacht voor het eindresultaat: 'Gewijzigde spoedwet valt goed'. De andere kranten besteden aandacht aan de commotie die de wet heeft veroorzaakt de afgelopen maanden. Volkskrant: 'De Jonge moet nog vechten voor Kamerbrede steun coronawet'. NRC: 'Kamer steunt coronawet, ondanks kritiek oppositie'. Trouw: 'Coronaspoedwet blijft volop kritiek uitlokken'.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Slachtoffers

- Het cellencomplex van de politie in Groningen wordt geteisterd door een corona-uitbraak. Het complex aan de Hooghoudtstraat is per direct gesloten en tientallen medewerkers van de politie zijn in quarantaine gegaan.

Identiteiten

- De coronapatiënten die in het ziekenhuis liggen zijn jonger dan voorheen. Internist-infectioloog Joost Wiersinga van het Amsterdam UMC zegt: "Op de reguliere verpleegafdelingen zijn ze zo'n vijf tot tien jaar jonger."

Scenario's

- Medisch specialisten denken dat de druk op de reguliere zorg 'nijpend' wordt als besmettingen niet afnemen.

- Hoewel huisartsenpraktijken meer grieprikken hebben ingeslagen, kunnen ze niet helemaal uitsluiten dat er toch tekorten ontstaan. "De verwachting is dat veel meer mensen met een uitnodiging zich zullen melden ten opzichte van vorige jaren", vertelt Stella Zonneveld, huisarts en medisch directeur van de Roha.

Informatiebehoefte

Welke informatie vragen leven er bij getroffen?

- De hulplijn van het Nederlandse Rode Kruis krijgt steeds meer vragen binnen van mensen die in thuisquarantaine zitten. Sinds de opening van de 'coronahulplijn' kwamen er in totaal ruim 24.000 telefoontjes binnen. Bellers geven soms aan dat de regels rond quarantaine niet duidelijk zijn. "Ik ben nu 6 dagen in quarantaine en voel me niet ziek, kan ik echt niet naar buiten? Maar ook dat er druk vanuit de werkgever wordt uitgeoefend om bij milde klachten toch op het werk te verschijnen, moet ik dan komen?", geeft het Rode Kruis als voorbeelden.
- Ook op de social mediakanalen van VWS vragen over quarantaine. Ben ik na tien dagen quarantaine bij positief geteste huisgenoot echt niet meer besmettelijk voor anderen? Ook komen er vragen binnen over 'oranje gebieden' waar minder besmettingen zijn dan in Nederland.

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- Naar aanleiding van de oproep van de Haagse raadspartij Hart voor Den Haag zegt Ingrid Wolf, bestuursvoorzitter van het Haaglanden Medisch Centrum, dat er geen coronapatiënten worden opgenomen in het Haagse ziekenhuis HMC Bronovo. Wolf sluit de optie niet volledig uit. 'Dat is aan de politiek.'

Testen en traceren

- GGD West-Brabant legt het bron- en contactonderzoek vrijwel stil. GGD-woordvoerder Linda Vlamings vertelt dat ze 'van alles gedaan' hebben om op te schalen, maar "...daar zitten grenzen aan, als je ziet hoe snel het aantal besmettingen oploopt." GGD-GHOR-woordvoerder Sonja Kloppenburg reageert: "We hebben ons eerder al eens afgevraagd: wat moeten we doen als we boven 3.000 besmettingen op een dag zitten. Daar zitten we nu ver boven. Het is problematisch."
- 'GGD's knelpunt bij versnelling testen', kopt de Volkskrant. Ondanks de uitgebreide labcapaciteit neemt de wachttijd voor een coronatest de komende weken niet af. Volgens de krant is dit 'de zoveelste hobbel' in het op orde maken van het Nederlandse testapparaat. "Wij wisten dat die sprong eraan zat te komen, maar we hadden geen idee wanneer", reageert GGD-GHOR-woordvoerder Sonja Kloppenburg. Meer GGD's hebben in deze snelle opschaling moeite om voldoende personeel te vinden met een medische achtergrond.
- De corona-testcapaciteit bij de Limburgse GGD'en wordt fors uitgebreid. Volgende week kunnen er in totaal zo'n 3150 tests per dag worden afgenomen. Door extra laboratoriumcapaciteit en extra personeel in te zetten is niet alleen het aantal tests dat kan worden afgenomen gegroeid, maar daalt ook de wachttijd.
- De GGD in Drenthe krijgt meer testcapaciteit om mensen met klachten te testen op het coronavirus. Begin december wil de gezondheidsdienst naar 2500 tests per dag. Op dit moment kunnen er zo'n 1500 mensen per dag getest worden in de provincie. Dat aantal is al flink meer dan vorig week, toen er ongeveer 1000 mensen zich konden laten testen in Drenthe. "Op dit moment denken we dat 2500 tests per dag een realistisch aantal is om mensen zo snel mogelijk te kunnen laten testen", verklaart een woordvoerder van de GGD Drenthe. De wachttijden voor het doen van een test zijn onveranderd. "Soms kan het iets langer duren, maar vaak kunnen we iemand met klachten binnen 48 uur laten testen", bevestigt de GGD. "Maar we zijn ook afhankelijk van de labcapaciteit die op dit moment beschikbaar is. Als straks de capaciteit omhooggaat, hebben mensen wel meer zekerheid dat zij zich sneller kunnen laten testen." Jenine Bijker van de GGD Drenthe zegt dat het bron- en contactonderzoek wordt uitgebreid.

Coronasneltests

- Volgens arts-microbioloog Jan Kluytmans (Amphia Ziekenhuis) werken de sneltest echt goed. Kluytmans denkt dat men deze test uiteindelijk thuis moeten kunnen gebruiken. Hij denkt dat we binnen een maand over kunnen op deze testen in de teststraat. "Dit kan dingen echt anders maken, maar we hebben tijd nodig."
- Arts-microbioloog Marije Hofstra (UMC Utrecht) denkt dat deze sneltesten echter het beste buiten de zorg kunnen worden gebruikt, omdat ze niet goed werken bij mensen die langer klachten houden (minder gevoelig). Daarom zijn ze niet wenselijk voor mensen die met kwetsbare patiënten werken. Wel benadrukt ze dat er ook snelle PCR-testen (in ontwikkeling) zijn. Hofstra legt uit dat ze nu bij voetballers aan het 'dubbeltesten' zijn om te kijken hoe de sneltesten werken bij mensen die geen klachten hebben.
- Arts-microbioloog Jan-Luc Mark (Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis) legt uit dat de sneltest - als je binnen een week met klachten zit - voor 90% betrouwbaar is. Mark kaart aan dat het nog een vraagstuk is hoe we met sneltesten omgaan met de meldingsplicht bij een positieve test. Hij vermoedt dat de overheid een plan gaat maken dat óf de testen naar huis worden gestuurd óf dat ze naar GGD-teststraten worden gestuurd, zodat het melden geborgd is.
- Voorzitter Acute Zorg Noord-Holland & Flevoland Mark Kramer denkt dat de sneltesten 'geweldig gaan helpen', bijvoorbeeld bij het testen van zorgpersoneel. Hij zou het nog belangrijker vinden om patiënten snel te testen, zodat bedden eerder vrij komen.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- Huisartsen door het hele land worden door patiënten verzocht om een behandeling met het medicijn hydroxychloroquine. De brieven van patiënten zijn opgesteld door de Limburgse huisarts Rob Elens, die het middel geaccepteerd probeert te krijgen als eerstelijns coronamedicijn. Elens claimt tien patiënten ermee te hebben genezen en gelooft negatieve studies over het middel dan ook niet. Andere huisartsen (die met NRC spraken) keuren het middel af en zeggen dat ze het niet zullen verstrekken aan hun patiënten ('huisartsen ontstemt' kopt de krant).
- Trouw doet verslag vanuit verpleeghuis Myosotis in Kampen en ziet dat het personeel uitgeblust is en wacht op de bonus 'van de minister'. Daarnaast is er veel uitval door ziek personeel.
- Volgens columnist Özcan Akyol levert het mondkapjesadvies 'een groot aantal onbeschofte klanten' op.

Afschalen reguliere zorg

- Hoofd algemene chirurgie Jaap Bonjer (Amsterdam UMC) vertelt dat hij met een 'zwaar gevoel' operaties moet annuleren. Dinsdag hebben ze 5 patiënten afgezegd, woensdag 8 patiënten. "We moeten ruimte maken in het beddenhuis." Bonjer legt uit dat nu ook meespeelt dat de acute zorg niet afneemt, zoals tijdens de eerste golf (met 30 tot 50%). Nu zijn de aantallen even groot als voor de eerste coronagolf. "Dat geeft ook druk op het beddenhuis."
- Voorzitter Acute Zorg Noord-Holland & Flevoland Mark Kramer spreekt van een 'nippende' situatie. Hij benadrukt dat het in Nederlandse regio's net zo slecht gaat in plaatsen als Madrid en Antwerpen; 'We spelen in de Champions League'. "Ik maak me grote zorgen om de komende week, anderhalve week, twee weken." Volgens Kramer lopen de gewone bedden vol, dat gaat anders dan tijdens de eerste golf. "Hét knelpunt is personeel" stelt Kramer. Dat personeelsprobleem was er al voordat corona kwam. Kramer zegt dat het gedrag echt beter moet (hij woont zelf in Amsterdam). Hij maakt zich grote zorgen over de olopende besmettingen.
- Arts-microbioloog Marije Hofstra (UMC Utrecht) vertelt dat in haar ziekenhuis vanaf vandaag 15 tot 20% van de reguliere zorg wordt afgeschaald. "En we zien ook toenames, en overnames vanuit andere regio's."
- Arts-microbioloog Jan Kluytmans (Amphia Ziekenhuis) vertelt dat ook zijn ziekenhuis begint met het afschalen van de reguliere zorg. "Wij nemen ook veel patiënten uit de randstad over." Kluytmans zegt dat het de hele zorg raakt en legt uit dat de Nederlandse zorg een kleine breedte heeft. "Als dit oploopt, komen we allemaal in de problemen."
- Cardioloog Wilco Tanis (HagaZiekenhuis) ziet dat het heel vol is in het ziekenhuis. Hij heeft ok-capaciteit moeten afschalen met 30 tot 40%. Volgens Tanis hebben we met z'n alle besloten om de reguliere zorg niet af te schalen in de tweede golf, "...en die tweede golf is net begonnen en het gebeurt al. Dat is iets wat moet stoppen". Tanis zegt dat het hem raakt dat hij een patiënt moest vertellen dat zijn bypassoperatie niet door kon gaan. "Zeker als je van tevoren hebt bedacht; dit moet niet meer gebeuren. [...] Het schuurt, het wringt en het moet niet meer gebeuren." Ook Tanis vindt het belangrijk dat we ons beter aan de regels houden.
- De 20 tot 30% afschaling van reguliere zorg, waarvan het HagaZiekenhuis spreekt, is volgens de voorzitter van het ROAZ, Martin Schallij, pas het begin. "Als het aantal opnames blijft stijgen, moet er nog meer afgeschaald worden. We hopen van niet, natuurlijk. Maar in zo'n geval kijken we eerst naar operaties en opnames die veilig uitgesteld kunnen worden.' 'Maar op een bepaald moment kom je echt klem te zitten en zal je toch weer een beroep moeten doen op de doktoren en het verplegend personeel dat nu beschikbaar is', vervolgt Schallij. 'Dat betekent dat een deel van de mensen van de reguliere afdelingen wordt gehaald.' Toch is de situatie volgens Schallij minder erg dan in het voorjaar. 'Toen werden ook de poliklinieken gestopt en dat soort zaken. Dat doen we nu niet. Er zijn programma's die zeker doorgaan.'
- Het UMC Utrecht schaaft een deel van de reguliere zorg af. In het UMC Utrecht worden steeds meer coronapatiënten opgenomen en dat trekt een wissel op de andere afdelingen van het ziekenhuis. In eerste instantie schaaft het UMC Utrecht 10 tot 15% af, maar het ziekenhuis verwacht dat dit percentage snel omhoog gaat omdat het aantal coronabesmettingen en ziekenhuisopnames ook snel oploopt. Uit de laatste cijfers blijkt dat er momenteel 20 coronapatiënten in het UMC Utrecht zijn opgenomen, 6 van hen liggen op de intensive care.
- Het St. Antonius Ziekenhuis vangt op dit moment de meeste coronapatiënten in de regio op; 5 patiënten liggen met covid op de intensive care, 19 anderen worden verzorgd op verpleegafdelingen. "We kunnen de drukte nog net aan", zegt woordvoerder Sandra van Dulmen. Deze week zijn er enkele niet-acute operaties uitgesteld, omdat ok-medewerkers vanwege de toename van coronapatiënten moesten bijspringen. Het ziekenhuis benadrukt dat de reguliere zorg over het algemeen nog gewoon doorgaat. Wel merken ze in het ziekenhuis dat het drukker wordt. "Op de spoedeisende hulp komen steeds meer mensen binnen met coronaklachten en ook merken we dat het op de IC langzaam maar zeker drukker wordt", aldus Van Dulmen.
- In het Meander Medisch Centrum in Amersfoort en het Utrechtse Diakonessenhuis is de nood nog niet zo hoog, al nemen ook zij steeds meer nieuwe coronapatiënten op. Invloed op de overige zorg heeft de stijging van het aantal coronapatiënten in het Meander en het Diakonessenhuis vooralsnog niet.
- Bij huisartsenpraktijk Contrast in Hengelo is de zorg van 14.000 patiënten deze week tijdelijk teruggeschakeld naar het hoogst noodzakelijke vanwege besmette medewerkers.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)*Wat doen of laten getroffenen?*

- Tom van Dorsselaer van Café Boozz in Hulst was er vanmorgen al vroeg bij openende deuren van zijn café al om 6 uur als tegenactie tegen de verplichte, vroege sluitingstijd.

- HTM start vanaf vandaag met een drukte-indicator.

Volgen zij onze gedragsadviezen (handelingsperspectieven) op?

- Uit een steekproef blijkt dat 59% van de Hagenaars een mondkapje draagt in de supermarkt en 41% niet. In Delft houdt bijna 57% van de klanten zich aan het mondkapjesadvies, tegenover 43% niet. In Zoetermeer 49% wel en 51% niet. Naaldwijk scoort het slechts: slechts 33% draagt wel een mondkapje en 67% niet.
- Uit een enquête van vakbond CNV onder 1250 leden valt op te maken dat in veel gevallen de 1,5 meterregel op de werkvloer niet wordt nageleefd.
- Wiskundige Bert Slagter, lid van het RedTeam, zegt dat we nog steeds veel te veel reizen om het reproductiegetal voldoende terug te dringen. De filedruk is volgens de ANWB bijna gehalveerd: in de ochtendspits met zo'n 20% en in de avondspits met ruim 60%, maar er wordt amper 20% minder gereisd. Rijkswaterstaat constateerde dat de verkeersintensiteit vorige week zo'n 10% lager was dan een jaar eerder. "Zolang er nog files zijn, is dat een indicatie dat er nog te veel auto's op de weg zijn. Medio maart was de afname 30 tot 40% en was het zo leeg dat het leek of je door Zweden reed", zegt Slagter.
- Metingen in verschillende winkelgebieden laten zien dat de zaterdag na de persconferentie over nieuwe coronamaatregelen minder mensen door de winkelstraten liepen, meldt het onderzoeksbureau voor de detailhandel Locatus. Onderzoekers vergeleken de omvang van het winkelpubliek op de zaterdag voor en de zaterdag na Ruttes persconferentie van maandag 28 september. Daarbij telden ze op honderden punten in ruim twintig winkelstraten het aantal passanten. Gemiddeld waren er op die laatste dag ongeveer een kwart minder mensen op pad in de winkelstraten, meldt Locatus. Bij die daling moet wel worden aangetekend dat er op de zaterdag na de persconferentie, op 3 oktober, regenbuien waren. Volgens Locatus was het effect van het weer op het aantal shoppende mensen in de winkelstraten echter beperkt.

Vragen getroffen om aanvullende gedragsadviezen?

- De oproep van het kabinet om thuis te gaan werken heeft vooral betrekking op het besmettingsgevaar op kantoor, zegt GroenLinks-Kamerlid Suzanne Kröger. 'Het verhaal is nu heel diffuus en heel complex en dat vinden mensen heel lastig. [...] Ik verwacht dat het kabinet eigenlijk nog wel voor de herfstvakantie duidelijk maakt welk gedrag er nodig is. Mensen hebben behoefte aan die duidelijkheid.' Des te belangrijker is het om het gevoel van urgentie van april zo snel mogelijk terugkeert, zegt Kröger.
- Joost Deen, van familiebedrijf Deen, wil duidelijkheid van de overheid over mondkapjes in plaats van een 'advies'. "Het valt me tegen dat in sommige winkels de urgentie van een mondkapje ontbreekt, maar ik sta redelijk machteloos."

Betekenisgeving

Welke oproepen worden gedaan?

- Chirurg Jaap Bonjer (Amsterdam UMC), voorzitter Acute Zorg Noord-Holland & Flevoland Mark Kramer en cardioloog Wilco Tanis (HagaZiekenhuis) doen bij Jinek en Op1 de oproep aan Nederland om de coronamaatregelen (met name de gedragsregels) goed op te volgen. Bonjer 'pakt de camera' om dit te doen. Crisismanager Remco van Lunteren (UMC Utrecht) roept op: "We moeten echt met z'n allen die regels gaan naleven." Van Lunteren doet een emotionele oproep aan alle Nederlanders: hou je je niet aan de corona-regels, dan zorg je er indirect voor dat het UMC mensen geen medische zorg kan geven. "Besluit eens een keertje niet naar de kroeg te gaan. Anders moeten we steeds verder afschalen."
- Arts-microbioloog Jan-Luc Mark (Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis) stelt dat het snelsten ons wel gaat helpen, maar dat het gedrag hét moet doen. Ook arts-microbioloog Jan Kluytmans (Amphia Ziekenhuis) stelt dat de snelsten ons niet gaan redden; "Wat ons gaat redden is ons houden aan de regels".
- Directeur Jan de Jong van de Eredivisie CV pleit voor de inzet van de snelst in de culture- en sportsector.
- Stichting Hoormij pleit voor het gebruik van doorzichtige mondkapjes. "Bij een half bedekt gezicht mis ik 100% van de communicatie", aldus een slechthorende. De slechthorende heeft vooral problemen bij het boodschappen doen.
- Amsterdams wethouder Sharon Dijkma (Vervoer) pleit voor een uitbreiding van de mondkapjesplicht, ook buiten het openbaar vervoer. Ze vindt dat de situatie nu onhoudbaar is voor het personeel van het GVB.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- Chirurg Jaap Bonjer (Amsterdam UMC) en voorzitter Acute Zorg Noord-Holland & Flevoland Mark Kramer zeggen zich zorgen te maken over de oplopende besmettingen en wat voor impact deze hebben op de reguliere zorg. Net als cardioloog Wilco Tanis (HagaZiekenhuis) geeft Bonjer aan dat de situatie hem ook persoonlijk raakt ('een zwaar gevoel').
- Volgens het AD 'worstelt' Nederland met het coronalimiet van drie gasten per huishouden.
- Via de social mediakanalen van minister De Jonge komen negatieve reacties op het feit dat ziekenhuizen operaties moeten uitstellen. Er wordt gevraagd waarom er geen landelijke ziekenhuizen worden ingericht voor de coronazorg.
- PVV-Kamerlid Fleur Agema reageert op het nieuws dat Nederland beroep doet op Duitse IC-bedden: "Corona is ons overkomen, maar extreme zuinigheid zorgde voor paniek tijdens de eerste golf. In de tussentijd is er NIETS geleerd. Ons land. Nog steeds een tekort aan IC-bedden."

- SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen reageert op het nieuws dat de Ajax-top een bonus ontvangt ondanks de miljoenensteun: "Betaald voetbalclubs vragen steun van hun supporters. En van de Nederlandse belastingbetaler. Het zou mooi zijn als deze bonussen worden teruggegeven..."
- GroenLinks-Kamerlid Nevin Ozutok reageert op het nieuws dat de Ajax-top een bonus ontvangt ondanks de miljoenensteun: "Ajax wat maak je me nou?"
- PvdA-Fractievoorzitter Lodewijk Asscher reageert op coronastatistiek in Nederland: "Onheilspellende cijfers. Laten we ons al zo goed mogelijk aan de maatregelen houden. En een klemmend beroep op het kabinet: help de zorgmedewerkers. Zorg voor testen. Stel mondkapjes verplicht. Steun de scholen. Breng de voorraden op orde. Er is geen tijd te verliezen."
- SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen twittert: "De verpleeghuizen lijken ook in deze tweede golf te veel buiten beeld te blijven. Terwijl ze te maken hebben met vermoeidheid uit de eerste golf, personeelstekorten en veel last hebben van de gebrekkige testcapaciteit."
- PVV-leider Geert Wilders reageert op het nieuws dat de GGD West-Brabant het BCO vrijwel stil legt: "Veel erger kan het niet worden. Het virus krijgt zo vrij spel. Na jarenlang zorgvrekking hebben we te weinig GGD- en zorgcapaciteit en te weinig zorgmedewerkers. Maar ondertussen gaan er wel miljarden naar Afrika en zuid-Europa. Waanzin."

Coronasneltests

- Via de social mediakanalen van minister De Jonge komen positieve reacties binnen over de coronasneltesten.
- Microbioloog Jan Kluytmans (Amphia Ziekenhuis) zegt dat de sneltest "heel erg belangrijk" is en "héél véél kan bijdragen", omdat de diagnose op een eenvoudige manier gesteld kan worden. Met de sneltest wordt "ongelofelijk veel tijd gewonnen." Volgens Kluytmans is de sneltest is "heel bruikbaar" om vast te stellen of iemand veilig met andere mensen contact kan hebben, omdat diegene niet besmettelijk is. Kluytmans zegt dat er nog gekeken moet worden hoe het werkt als mensen die daar niet voor opgeleid zijn de test afnemen. Ook moeten er veiligheidsmaatregelen worden ingebouwd, omdat het om besmettelijk materiaal gaat en er moet gekeken worden hoe de 'performance' van de test is in handen van leken. Ook buiten de teststraat zal de sneltest steeds sneller opduiken, verwacht Kluytmans.
- "We waren al hoopvol over de sneltesten en als dan blijkt dat ze hun werk heel goed doen, dan biedt dit echt aanknopingspunten om het beleid rondom testen te optimaliseren", zegt hoogleraar medische microbiologie Marc Bonten (UMC Utrecht). Bonten erkent dat de sneltests iets minder betrouwbaar zijn dan de huidige PCR-test. "Maar belangrijker dan dat je iedereen vangt, is misschien dat je heel snel, heel veel kunt testen." De sneltesten zijn wel arbeidsintensiever dan de PCR-testen, waarschuwt Bonten: "Je gaat van lopendbandwerk naar ouderwets handwerk. Daarvoor hebben we in ieder geval meer mensen nodig."
- Viroloog OMT-lid Marion Koopmans stelt dat een goede uitleg van het testresultaat belangrijk is. Een negatieve uitslag vereist volgens haar meer uitleg dan een positieve testuitslag. En stelt Koopmans: "De testuitslagen zijn wel snel qua uitslag, maar niet snel als het gaat om hoeveel je er tegelijk kan doen."
- RTL Nieuws-verslaggever Silvia Brens stelt dat het met de sneltest 'oppassen' blijft, omdat mensen soms door de controle heen glippen. Brens noemt het voorbeeld van de bijeenkomst in de tuin van de Amerikaanse president Trump.
- 'Nu maar hopen dat er van de sneltests straks genoeg zijn', schrijft de Volkskrant.

Coronawet

- Volgens de Volkskrant moest minister De Jonge vechten voor de steun voor de coronawet. Hoewel de Tweede Kamer het tijdens een debat 'zelden zo eens' was, lieten de meest 'geharnde tegenstanders' zich nog niet overtuigen. Het resultaat biedt volgens de krant wel duidelijke verbeteringen in onder meer de parlementaire controle op het coronabeleid. Volgens Volkskrant staat minister De Jonge vandaag 'een geseling' te wachten. De Kamer zou hem namelijk de maatschappelijke commotie na zijn eerste wetsvoorstel zwaar aanrekenen. Daardoor "zijn groepen tegenover elkaar komen te staan, zorgverleners uitgescholden en politici belaagd", aldus Femke Merel van Kooten-Arissen. "Het draagvlak is ondermijnend", zegt SP-Kamerlid Maarten Hijink.
- AD legt uit dat de coronawet 'goed valt', de grondige verbouwing van de wet heeft geholpen. Ook hier aandacht voor de totstandkoming van de wet: "Partijen betreuren wel dat de eerste versie van de wet, waar in de rol van het parlement kleiner was, zo veel protesten heeft uitgelokt."
- NRC stelt dat er veel te doen is geweest om de wet. Er is voldoende steun in de Kamer, maar ongemak blijft, schrijft NRC. Kamerleden kregen bijvoorbeeld "mailbombardementen" met bezorgde berichten, toen de eerste versie van de wet bekend werd gemaakt.
- Trouw is minder positief en stelt dat de wet nog steeds kritiek blijft uitlokken. Tijdens het debat woensdag klonk er, ondanks steun voor de wet, ook veel kritiek. Kamerleden vinden dat er in de voorbereiding van het wetsvoorstel fouten zijn gemaakt. Met een paar aanpassingen is dit wantrouwen niet zomaar verdwenen, luidt het. De krant legt uit dat de wet niet in strijd is met de Grondwet en dat de wet het parlement niet aan de kant zet.
- Journalist Peter Giesen schrijft in een opiniestuk dat minister De Jonge in de totstandkoming van de wet 'geen gelukkige rolf' speelde. Dat is typerend voor de manier waarop De Jonge opereert tijdens de crisis: "haastig, overoptimistisch, met te weinig aandacht voor detail en uitvoering", schrijft hij.

Hoe wordt naar de overheid gekeken?

- Politiek verslaggever Fons Lambie (RTL Nieuws) zegt dat er de afgelopen weken wel 'felle en scherpe' discussies zijn geweest binnen het kabinet. Een aantal bewindspersonen in de financieel-economische hoek 'mokken', omdat er te weinig rekening wordt gehouden met de horeca en evenementenbranche. Volgens Lambie schijnt er ook een flinke discussie geweest te zijn tussen de premier en de vice-premier over de avondklok. Een aantal ministers vindt dat er te veel naar de korte termijn gekeken wordt i.p.v. naar de lange termijn. Lambie concludeert dat het logisch is dat 'achter de schermen de spanningen en discussies' oplopen, omdat de cijfers weer oplopen en er weer lastige maatregelen genomen moeten worden.
- Journalist Sven Kockelmann noemt de manier waarop omgegaan is met het mondkapjesadvies een 'communicatief drama'. Volgens Kockelmann wordt de druk vanuit politiek en maatschappij om dinsdag toch met extra maatregelen te komen 'zo groot, dat het bijna niet meer anders kan'.
- Politiek commentator Xander van der Wulp (NOS) denkt dat het misschien wel door de stelligheid van minister De Jonge komt, dat alle problemen op het bordje van de coronaminister komen. "Rond die app bijvoorbeeld, eerder rond het coronadashboard. Dan presenteert hij het en zegt hij: dat gaan we doen en dan is het over zo en zo lang dan klaar, maar dat lukt dan niet. En er is ook kritiek omdat hij op vakantie ging, ook al kwam hij terug. De testcapaciteit is niet op orde, dat wordt natuurlijk hem in de schoenen geschoven. En hij zei zelf de hele tijd: testen, testen, testen. Er moest een regionaal beleid komen en het kabinet wilde dus bij een nieuwe opleving niet meer landelijk maatregelen nemen. Nou dat is allemaal niet gelukt. En ja dat is natuurlijk zeker ook wel De Jonge aan te rekenen en dat wordt ook gedaan door de Tweede Kamer."

Trends in vertrouwen in de maatregelen

- Volgens wiskundige Bert Slagter, lid van het RedTeam, heeft de oproep van het kabinet om thuis te gaan werken, nog niet voldoende effect. "Blijkbaar verwacht het kabinet dat het aantal infecties op kantoor afneemt, maar dan moet het wel gebeuren. Dan moet je wel nadenken over hoeveel mensen zich daaraan gaan houden en hoeveel effect dat heeft. Ik weet niet hoeveel dat hier het geval zou zijn."
- Volgens columnist Özcan Akyol draagt premier Rutte met zijn mondkapjesadvies vooral verwarring uit. "De resultaten van de huidige aanpak stemmen somber. Een beetje duidelijkheid, dat is wat de bevolking nodig heeft."

Opiniepeilingen

- Uit een enquête van vakbond CNV onder 1250 leden blijkt dat werkend Nederland meer ziet in een verplichting van het dragen van een mondkapje, dan in een dringend advies. Bij de keuze een verplichting of een dringend advies pleit 64% van de ondervraagden voor het eerste. Daarbovenop vinden bijna zes op de tien CNV-leden de huidige regels onduidelijk. Een derde van de ondervraagden vindt dat een mondkapje op de werkvloer sowieso verplicht moet worden.
- In Stelling van de Dag van Telegraaf geeft 55% een avondklok een goed idee te vinden, 41% wil zo' n avondklok niet. 36% vindt dat de horeca helemaal dicht moet nu het aantal besmettingen zo snel oploopt, 55% is het daar niet mee eens en 9% weet het niet.